

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148
0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
0411944-196	
DATO - 2 MARS 2005	
AN	EKSP.
521	

Deres ref./your ref.:
04/94

Vår ref./our ref.:
04/173
311.2/SL

Dato/date.:
Oslo, 01.03.05

Høringsuttalelse NOU 2004:26 Hjemfall

Det vises til departementets utsendelse av 01.12.04 hvor en ber om høringsuttalelser innen 01.03.05.

1 Innledning

Vi forutsetter at Stortinget vil få seg forelagt saken på et bredere grunnlag enn det Hjemfallsutvalget har utredet. Vi finner det derfor riktig å kommentere flere forhold enn det som ligger innenfor utvalgets mandat og som omfattes av utvalgets anbefalinger.

Fordi det forslag Stortinget skal fatte sin beslutning på må omfatte flere forhold enn det utvalget har utredet og fordi innholdet i et slikt forslag er ukjent, forutsetter vi at også odelstingsproposisjonen blir sendt ut på bred høring når den tid kommer.

2 Hovedkonklusjon

EBL ønsker ikke at hjemfallsinstituttet utvides til også å omfatte offentlige eide bedrifter. Offentlige eiere må beholde full råderett over egne verdier. EBL mener prinsipielt at de viktigste relevante hensyn best ivaretas gjennom andre løsninger enn hjemfall, eksempelvis gjennom tidsbegrensede konsesjoner. Utvidelse av hjemfallsinstituttet vil ha negative konsekvenser for forsyningssikkerhet, næringsutvikling og verdiskaping nasjonalt, regionalt og lokalt.

Skulle det politiske flertall likevel beslutte å utvide hjemfallsinstituttet, kan EBL subsidiært støtte ordninger som gir konsesjonærene full erstatning og/eller kompensasjon, incitamentertil videre drift og investeringer, og som åpner for utleieordninger som alternativ til salg. Det vises til Hjemfallsutvalgets flertallsanbefalinger og EBLs særmerknader.

EBLs endelige innstilling til hjemfallsspørsmålet og de ulike modeller kan først utformes når handlefriheten i forhold til EØS-avtalen er klarlagt. Det er opp til myndighetene å avklare den usikkerhet som er oppstått.

Besøksadresse: Telefon: 23 08 89 00
Essendropsgate 6 Telefaks: 23 08 89 01

Postboks 7184 Majorstuen
0307 Oslo

E-post: ebl@ebl.no
www.ebl.no

Enhver løsning må gi forutsigbarhet, likebehandle aktørene og være robust i forhold til EØS-avtalen og norsk lov. Hensiktsmessige strukturendringer må være basert på eiernes frie valg.

3 Viktige premisser for EBLs syn

3-1 Konkurransedyktige vilkår for norske selskaper

Hjemfallsspørsmålet må sees i sammenheng med andre rammebetingelser. De samlede rammebetingelser må føre til styrket konkurranseevne for norske bedrifter.

Kraftsektoren er etter hvert blitt en internasjonalt konkurranseutsatt næring. Ugunstige og særnorske rammebetingelser gjør norske selskaper mindre konkurransedyktige enn sine utenlandske konkurrenter. Norske selskaper må få rammebetingelser som gir de muligheter for å konkurrere på lik linje med sine utenlandske konkurrenter.

Likestilling av aktørene er en forutsetning for at også norske internasjonalt orienterte aktører skal konkurrere utenfor landets grenser i ett felles europeisk marked. Vi har et miljømessig fortrinn og særs god kompetanse som danner et godt grunnlag for videre utvikling dersom sektoren gis de rette totale rammebetingelser.

Om sammenhengen mellom hjemfall og andre rammebetingelser, vises bl.a. til en av ECONs rapporter om hjemfall utarbeidet for OED. Her heter det bl.a.:

"Hjemfall også for offentlige eiere medfører isolert sett strengere rammevilkår".

3-2 Hensynet til verdiskaping, næringsutvikling og fremtidige investeringer

Kraftsektoren står for en viktig del av landets verdiskaping. Energi er en vesentlig innsatsfaktor for alle samfunnsfunksjoner og er et viktig element i vår nasjonale velstands- og velferdsutvikling.

Norske energiselskaper spiller også en viktig rolle regionalt og lokalt når det gjelder næringsutvikling og verdiskaping. Det er derfor viktig med rammebetingelser som bevarer eiernes handlefrihet og egen råderett over denne verdiskapingen. Dette gjelder også etter et eventuelt hjemfall.

Vi er bekymret for at en eventuell overføring av verdiene til staten gjennom hjemfall på sikt ikke vil stimulere til de investeringer som er nødvendige for fremtiden. Tidligere erfaring med hjemfalte verk viser en svakere investeringsvilje jo nærmere en kommer hjemfallstidspunktet. Redusert investeringstakt svekker også forsyningssikkerheten.

3-3 Kapitalbehovet

Selv om Norge og staten er rike på kapital, er en stor gruppe eiere i kraftsektoren, i hovedsak kommuner og fylker, kapitalfattige. Denne gruppe eiere vil derfor ha få muligheter til å delta aktivt i en omstrukturingsprosess som kan bli et resultat av en dårlig hjemfallsløsning. Dette gjelder også i forhold til den restrukturering som vil finne sted etter et eventuelt hjemfallstidspunkt. Vi forutsetter da at staten ikke ønsker å sitte som eneeier av kraftsektoren etter et eventuelt hjemfall.

Enkelte aktuelle norske institusjonelle investormiljøer har i dag rammebetingelser som legger hindringer i veien for investeringer i sektoren. Slike begrensninger bør fjernes. Investeringer i

kraftsektoren må også tilfredsstillende de samme krav som andre investeringer i næringsliv. Det fordrer at også kraftsektorens lønnsomhet må bedres.

3-4 Styring og kontroll med naturressursene

EBL registrerer at et av de viktigste argumentene staten har lagt til grunn for en utvidelse av hjemfallsinstituttet, er behovet for nasjonal styring og kontroll med vannkraftressursene. I dag ivaretas styring og kontroll gjennom et omfattende lovverk og et offentlig eierskap hvor de ulike forvaltningsnivåer stat, fylkeskommuner og kommuner er dominerende.

Etter EBLs oppfatning tilsier ikke styrings- og kontrollhensynene at en full statlig overtagelse av kraftsektoren er nødvendig. Det må være en viss proporsjonalitet mellom formål og virkemiddel. Vi tror formålet kan oppnås ved andre virkemidler som er mindre inngripende og omfattende enn hjemfall, eksempelvis gjennom tidsbegrensede konsesjoner. Ved vurdering av hvor stor vekt hensynet til styring og kontroll skal tillegges hjemfallsdebatten, må en også legge vekt på øvrig lovgivning som skal ivareta de offentlige hensyn på dette området.

At hjemfall ikke er et velegnet instrument når det gjelder hensynet til styring og kontroll med ressursene, går også frem av den ovennevnte ECON-rapport som er utarbeidet på oppdrag fra OED:

*"Andre lover og reguleringer ivaretar i alt vesentlige de samme ressursforvaltnings- og miljøhensynene som hjemfall både på kort og lang sikt"*¹.

3-5 Hensynet til statens inntekter

At hjemfall ikke er et velegnet instrument når det gjelder hensynet til statens inntekter, går også frem av den ovennevnte ECON-rapport som er utarbeidet på oppdrag fra OED:

"Hjemfall er imidlertid lite treffsikkert som skatteinstrument".

Også på dette området mener vi formål og virkemiddel må stå i forhold til hverandre.

3-6 Offentlig eierskap

Den offentlige debatt etter at Hjemfallsutvalgets rapport ble offentliggjort, har i stor grad dreiet seg om kontroll gjennom norsk offentlig eierskap som motstykke til privat norsk eierskap eller utenlandsk eierskap.

EBL er opptatt av at ethvert eierskap utøves på en god måte for bedrift, bransje og samfunn. Historien har vist at det offentlige som eier har oppfylt denne betingelsen.

EBL er også opptatt av at det legges til rette for at dagens eiere kan fortsette å utøve sitt eierskap på en god måte og gis muligheter for å realisere sine eksisterende ambisjoner. Disse ambisjonene bekreftes gjennom en undersøkelse som ble foretatt da hjemfallsutvalgets rapport ble offentliggjort. Resultatet var at få av dagens eiere vurderer et salg². Det er viktig at hjemfallsspørsmålet løses på en slik måte at disse eierambisjonene bevares.

¹ ECON – Eierskapsnøytrale konsesjonsregler for vannkraftproduksjon – s. 2 - Konklusjoner og sammendrag

² En undersøkelse foretatt av "Mandag morgen" i november 2004.

I den omtalte ECON-rapport går det klart frem at alle endringsmodeller til en viss grad medfører en sannsynlighet for større omsettelighet av norske vannkraftverk. EBL ser ikke på dette som uttrykk for en risiko for større utenlandske eierskap. Det er snarere avklaringen omkring hvilke rammebetingelser vi skal få for fremtiden, forutsigbarheten, enn selve innholdet i et eventuelt fremtidig hjemfallsinstitutt, som fører til at omsetteligheten av norske vannkraftverk kan øke.

I den grad innholdet i en avklaring om hjemfall likevel måtte ha en innvirkning på eiernes stillingtagen til salg, tror vi et totalhjemfall medfører en større sannsynlighet for salg enn løsninger hvor konsesjonæren sikres rettigheter til videre drift.

4 Hjemfallsutvalgets anbefalinger

4-1 Utvalgets mandat og rapport

Innledningsvis vil vi vise til departementets første høringsnotat av 29.11.02 og vår høringsuttalelse av mars 2003. I høringsuttalelsen påpekte vi den gang viktigheten av at det utvalg som skulle nedsettes, ikke måtte gis et for snevert mandat.

Beklageligvis utelukket likevel utvalgets mandat en grundig drøfting av flere sentrale spørsmål. Dette gjelder i første rekke en drøfting av om andre løsninger enn hjemfall kan ivareta de viktigste hensyn som legges til grunn. Derneft gjelder det en drøftelse av erstatningsspørsmålet.

EBL har gitt sin subsidiære støtte til flertallsforslagene i Hjemfallsutvalgets rapport. Vi viser til selve rapporten og de begrunnelser og særmerknader som der er gitt for våre synspunkter.

4-2 Behovet for endring av dagens regler – usikkerhet om forholdet til EØS-avtalen

Dagens hjemfallsregler har spilt en historisk viktig rolle når det gjelder nasjonal styring og kontroll med vannkraftressursene. Politikken har i størstedelen av den periode vi har hatt siden regelverket ble etablert, vært vellykket.

Energilovens formål og utviklingen av et internasjonalt marked innebærer at det med hensyn til fremtidige løsninger må legges både et nasjonalt og internasjonalt perspektiv til grunn ved vurdering av hjemfallsspørsmålet. Det opprinnelige og utelukkende nasjonale perspektivet må suppleres med et internasjonalt perspektiv som medfører både utfordringer og muligheter for norsk kraftsektor, fremtidig struktur og norske aktører. Fremtidige rammevilkår, herunder hjemfallsspørsmålet, må sees i denne sammenheng. Dette er viktig både for konkurranseevnen og forsyningssikkerheten.

Når det gjelder behovet for endring av dagens regler, hersker det ulike syn. Enkelte har hevdet at dagens ulikebehandling er i strid med EØS-avtalen og at reglene derfor må endres.

Regjeringen har hevdet at EØS-avtalen ikke er til hinder for å opprettholde dagens regelverk, men at det av andre årsaker er tilrådelig å gjøre forandringer. Det legges særlig vekt på å effektivisere sektoren og det anføres et behov for strukturendringer.

Andre hevder også at dagens regler ikke er i strid med EØS-avtalen, men trekker den motsatte konklusjon og hevder at den beste løsning er å beholde dagens regelverk.

Det må ikke herske noen tvil om at ny lovgivning er robust i forhold til EØS-avtalen. Den usikkerhet som er til stede, er det opp til norske myndigheter å avklare. Likeledes, dersom

det avdekkes at vi må endre reglene, må myndighetene avklare hvilke løsninger som er EØS-akseptable og hvilke løsninger som er EØS-stridige. Først når en slik avklaring har funnet sted og handlingsrommet derfor er kartlagt, kan man diskutere hvilket regelverk som er best egnet til å ivareta nasjonens og sektorens fremtidige interesser. EBLs innstilling til hjemfallsspørsmålet og de ulike modeller kan først endelig utformes når handlefriheten i forhold til EØS-avtalen er klarlagt.

4-3 Erstatning og kompensasjon

EBL forutsetter at eventuelle lovendringer er verdinøytrale og ikke forringer eiernes verdier.

Erstatnings- og kompensasjonsspørsmålet må løses når Stortinget fatter beslutning i hjemfallsspørsmålet. Det reduserer risikoen for langvarige og lite ønskelige prosesser i rettssystemet. Det må derfor være i alles interesse å finne en fornuftig løsning i form av robuste kompensasjonsløsninger som hensyntar kravet om full erstatning etter Grunnloven.

Eventuell innføring av hjemfallsinstituttet til også å omfatte offentlig eide bedrifter, innebærer et inngrep som etter Grunnlovens § 105 kun kan skje mot full erstatning. Vi viser i denne sammenheng til en utredning fra Universitetet i Oslo som konkluderer med følgende³:

"Det må derfor legges til grunn at kommuner og fylkeskommuner nyter full grunnlovsbeskyttelse i dette tilfellet".

En tilsvarende konklusjon trekker advokatfirmaene TKGL og BAHR.⁴ Synet får også støtte i en uttalelse OED har fått fra Justisdepartementets lovavdeling⁵:

"Innføring av hjemfallsrett for fallrettigheter og tilknyttede rettigheter vil som utgangspunkt være en avståelse som omfattes av Grunnloven § 105".

Etter EBLs oppfatning er fylkeskommunene og kommunene undergitt et grunnlovsværn og ut fra det berettiget til full erstatning.

4-4 Hjemfallets omfang og implementering

Et av de positive trekk ved utvalgets anbefalinger, er at staten ikke lenger går inn for et totalt hjemfall, jf. det forslag til ny lovgivning OED presenterte 29. november 2002.

Med de forbehold som det er redegjort for, deler EBL flertallets syn på unødvendigheten av et totalt hjemfall. Vi har derfor subsidiært støttet et partielt hjemfall hvor konsesjonæren beholder 1/3. Vår støtte er betinget av en helhetlig løsning hvor også spørsmålene om 100 % erstatning/kompensasjon og gode utleierordninger må løses. Dersom disse betingelsene ikke oppfylles, vil EBL måtte revurdere sine synspunkter. Da kan også andre modeller være aktuelle.

Vi minner her også om at det finnes andre former for partielt hjemfall, jf. det forslag til ressurshjemfall som EBL tidligere har presentert og som var skissert i OEDs høringsnotat av november 2002.

³ "EØS-avtalens betydning for industrikonsesjonslovens bestemmelser om tidsbegrenset konsesjon og hjemfall", forfattet av professorene Ulf Hammer og Hans Petter Graver samt advokat Henrik Bjørnebye – punkt 5.2, s. 51. Rapporten er oversendt OED.

⁴ Utredning av november 2002, oversendt OED.

⁵ Brev fra Justisdepartementet til OED dater 16. oktober 2002 – punkt 8.

Vi legger betydelig vekt på at alternativet gir konsesjonæren en fortrinnsrett til å forestå videre drift på hjemfallstidspunktet.

Vi legger også vekt på at hensynet til nasjonal råderett ikke svekkes og at modellen gir gunstige investeringsincentiver for opprettholdelse av optimal forsyningssikkerhet gjennom hele konsesjonsperioden.

Det er av betydning for vårt standpunkt at modellen ikke reiser EØS-rettslige problemer eller andre rettslige konflikter. En langvarig rettskonflikt vil hindre ønsket næringsutvikling.

Når det gjelder spørsmålet om implementering har EBL støttet flertallets syn om lovtidspunktmodellen, jf. dog den EØS-avklaring myndighetene må sørge for.

Det er også viktig for oss at implementeringsmåten som til slutt velges, ikke fører til uheldige innelåsningseffekt, eksempelvis det urimelige i at hensiktsmessige fusjoner mellom to lokale naboverk bare skal kunne godkjennes mot at staten overtar eiendomsretten uten vederlag.

4-5 Konsesjonsperiodens lengde

EBL støtter flertallets synspunkter om at en lang konsesjonsperiode er nødvendig og legger til grunn at den bør være på minst 75 år.

Lengden har betydning for motivasjonen til å foreta investeringer og dermed også betydning for forsyningssikkerheten. Motivasjonen for å gjøre de nødvendige investeringer vil avta når hjemfallstidspunktet nærmer seg. Denne effekten forsterkes dersom konsesjonsperioden er kort.

Forutsigbare rammevilkår er av stor betydning for kraftsektoren. Korte konsesjonsperioder og hyppige revisjoner av konsesjonsvilkårene reduserer forutsigbarheten.

4-6 Forholdet til private verk

EBL har gitt sin støtte til flertallets synspunkter om at private konsesjoner og offentlige konsesjoner likestilles. Det vises her til begrunnelser gitt i Hjemfallsutvalgets flertallsanbefalinger og til våre synspunkter om likebehandling av aktørene.

Vi finner heller ingen grunn til å ha en annen oppfatning enn OED i spørsmålet om rettigheter ervervet før 1909.

4-7 Bruks- og disposisjonsrettigheter – gode utleieordninger

Vår subsidiære støtte til det partielle hjemfallet og våre synspunkter knyttet til modellen med hjemfall til kommuner og fylkeskommuner, se nedenfor, er betinget av at det eksisterer gode utleieordninger.

I dag er det en ulikebehandling mellom aktørene på dette området og vi deler den oppfatning utvalgets flertall har om harmonisering slik at alle aktører får lik rett til å leie ut vannfall. Gode utleieordninger vil også redusere det salgspress enkelte kan føle dersom spørsmålet om hjemfall for øvrig løses på en ugunstig måte. Leieperiodens maksimale lengde bør settes lik konsesjonsperiodens lengde.

Inntektene fra utleie kan også komme godt med for offentlige eiere som ønsker et tilbakekjøp og fortsatt drift etter at et partielt hjemfall har funnet sted og i de tilfellene staten ikke ønsker å stå som videre eier.

4-8 Fordeling av verdier ved hjemfall – vertskommuner og vertsregioner

Vi støtter utvalgets flertall og viser til de begrunnelser som flertallet har gitt.

5 Behov for ytterligere utredninger

Før saken fremlegges for Stortinget, kan det være behov for utredning av andre alternativer. Tidligere initiativ på dette området, er møtt med innsigelser om at andre modeller er for kompliserte m.m. Vi vil understreke at dette ikke er et viktig argument når så store verdier står på spill for fylkeskommuner og kommuner.

Det er av stor betydning å få en robust konsesjonslovgivning som ikke gir grunnlag for søksmål og langvarig usikkerhet omkring eierskap til kraftproduksjon. En rettstvist vil også ytterligere forsinke den effektivisering og restrukturering myndighetene selv har gitt som motivasjon for lovendringen.

Selv om EBL ser at nye og vesentlige spørsmål må belyses for å gi Stortinget et tilstrekkelig saksgrunnlag før et nytt lovforslag behandles, må dette gjøres raskt slik at utviklingen i næringen ikke bremses unødige.

5-1 Hjemfall til kommuner og fylkeskommuner /tilbakeføring av eierskap kombinert med utleieordninger

Dersom det politiske flertall bestemmer seg for at de viktigste nasjonale interesser ikke kan ivaretas på annen måte enn ved en eller annen form for videreføring av hjemfallet, finnes det alternativer til det tradisjonelle hjemfallet enten det er totalt eller partielt.

Det er etter vår oppfatning en svakhet ved utvalgets arbeid at man i tillegg til å diskutere forskjellige former for hjemfall til staten ikke også har diskutert løsninger basert på hjemfall til kommuner og fylker, samt til staten for de statlige eide selskapers vedkommende.

EBL lanserte i sin tid en skisse til et såkalt "offentlig hjemfall" hvor hjemfall til de offentlige eierne, kommuner, fylkeskommuner og stat, ble oppstilt som et motstykke til det tradisjonelle statlige hjemfall. Så vidt vites ble også dette tatt inn i forslag til oppdragsbeskrivelse for utvalgets EØS-utredning. Det er derfor beklagelig at utredningen viser få eller ingen spor av en slik vurdering.

I en slik tankegang vil alle selskaper være underlagt like rammevilkår og det kan legges til rette for at selskapene kan operere effektivt, omorganisere, fusjonere m.m. uten påvirkning av hjemfallsreglene. I de mange utredninger som er foretatt når det gjelder forholdet til EØS-avtalen, har ingen hevdet at en slik modell er avtalestridig.

Alternativet reduserer også betydningen av erstatningsspørsmålet, idet det ikke er aktuelt med formuesoverføringer fra fylker og kommuner til stat. Modellen bør utredes på lik linje med andre alternativer i det forslag som skal presenteres for Stortinget.

En lignende modell er en modell hvor man i dag overfører eierskapet til offentlig eide selskaper fra bedriftene til de bakenforliggende eierne og at drift kan settes ut til selskapene på leiebasis. Kraftselskapene vil i en slik modell fortsette å stå for drift og utnyttelse av vannfallene, men uten eierskap til ressursene. Eierskapet ligger hos de bakenforliggende offentlige forvaltningsnivåene kommune, fylkeskommuner og stat.

5-2 Forkjøps- og fortrinnsrett

Dagens regelverk inneholder foruten hjemfallsvilkåret for private verk også regler om statlig, fylkeskommunal og til en viss grad kommunal forkjøps- og fortrinnsrett.

I OEDs opprinnelige hjemfallsforslag ble det foreslått å utvide hjemfallsinstituttet, men samtidig foreslått å fjerne forkjøps- og fortrinnsrettene. Utvalget har ikke vurdert forkjøps- og fortrinnsrettene særskilt. Etter EBLs oppfatning bør statens forkjøps- og fortrinnsrett fjernes dersom en ønsker å utvide hjemfallsinstituttet.

Det kan imidlertid være av en viss verdi å få utredet en ordning basert på tidsbegrensede konsesjoner uten hjemfall, men med forkjøpsrett når viktige nasjonale hensyn tilsier det, eksempelvis hensynene til styring, kontroll, beredskap og sikkerhet.

6 Forenkling av lovverket

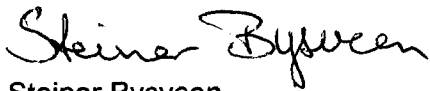
Utvalget har kun i mindre grad drøftet dette spørsmålet som er en del av mandatet. I dag innebærer industrikonsesjonsloven og annet regelverk at nødvendige investeringer undergis tidkrevende og kompliserte beslutningsprosesser. Det kan ta 5-10 år fra konsesjonssøknad sendes til ny produksjon er i drift. Det er derfor behov for å forenkle prosessen. En vesentlig forenkling er å heve terskelen for hva som skal konsesjonsbehandles.

7 Oppsummering av hovedsynspunkter

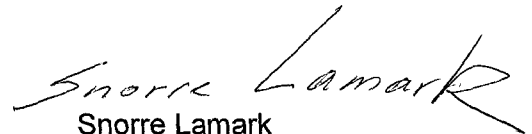
- EBL ønsker ikke at hjemfallsinstituttet utvides til også å omfatte offentlige eide bedrifter. Offentlige eiere må beholde full råderett over egne verdier. EBL mener prinsipielt at de viktigste hensyn best kan ivaretas gjennom andre løsninger enn hjemfall, eksempelvis gjennom tidsbegrensede konsesjoner.
- Enhver løsning må innebære forutsigbarhet og være robust i forhold til EØS-avtalen. Aktørene må likebehandles. Myndighetene må avklare om våre internasjonale forpliktelser pålegger oss å endre dagens regelverk og hvilke løsninger som tilfredsstillende EØS avtalen. Først når handlingsrommet er avklart, kan man diskutere hvilke løsninger som ivaretar hensynet til samfunnet og sektoren best. En endelig innstilling fra EBL kan først gis når en slik avklaring er foretatt.
- Diskusjonen om hjemfall må settes inn i en næringspolitisk ramme og sees i sammenheng med de øvrige rammevilkår for kraftsektoren. Hjemfallsspørsmålet må løses slik at norske bedrifters konkurransevne styrkes.
- Verken hensynet til styring og kontroll med naturressursene eller hensynet til offentlige inntekter nødvendiggjør at hjemfallsinstituttet utvides. Andre lover og reguleringer ivaretar de samme ressurs- og miljøhensyn som hjemfall. Formål og virkemidler må stå i forhold til hverandre – proporsjonalitetsprinsippet.
- Offentlige eiere må få fullgod erstatning/kompensasjon for eventuelt hjemfalte verdier og dette må avklares senest når Stortinget fatter endelig vedtak i hjemfallssaken. En ny lovgivning må ikke gi grunnlag for langvarige rettsvister som hemmer utviklingen av næringen i flere år.

- Hjemfallsutvalgets flertallsforslag er ikke optimale, men kan på gitte premisser danne grunnlag for en bred enighet. EBL ser positivt på at staten ikke lenger går inn for et totalt hjemfall, og at det gis incentiver til konsesjonærens videre drift. Hjemfallsperioden bør være lang og det bør legges til rette for gode utleieordninger.

Med vennlig hilsen
Energibedriftenes landsforening

Steinar Bysveen
adm. direktør

Snorre Lamark
ass. direktør